

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 234/06-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. júla 2006 predbežne prerokoval sťažnosť M. H., zastúpeného zákonnou opatrovníčkou M. H., obaja bytom Z., právne zastúpeného advokátkou JUDr. E. B., B., vo veci namietaného porušenia práva na slobodu a rovnosť v dôstojnosti i právach zaručeného v čl. 12 ods. 1 v spojení s porušením základného práva na rovnosť v konaní zaručeného v čl. 47 ods. 3, základného práva na nedotknuteľnosť osoby zaručeného v čl. 16 ods. 1, základného práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a ochrany mena zaručeného v čl. 19 ods. 1, základného práva na ochranu zdravia zaručeného v čl. 40 v spojení s porušením základného práva na život zaručeného v čl. 15 ods. 1, základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 a základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom a rozsudkom Okresného súdu Zvolen č. k. 16 C 450/00-266 z 24. októbra 2005 a postupom a rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 13 Co 288/05-151 zo 4. apríla 2006 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. H. o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. júna 2006 doručená sťažnosť M. H. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho práva na slobodu a rovnosť v dôstojnosti i právach zaručeného v čl. 12 ods. 1 v spojení s porušením základného práva na rovnosť v konaní zaručeného v čl. 47 ods. 3, základného práva na nedotknuteľnosť osoby zaručeného v čl. 16 ods. 1, základného práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a ochrany mena zaručeného v čl. 19 ods. 1, základného práva na ochranu zdravia zaručeného v čl. 40 v spojení s porušením základného práva na život zaručeného v čl. čl. 15 ods. 1, základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 a základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom a rozsudkom Okresného súdu Zvolen (ďalej len „okresný súd“) č. k. 16 C 450/00-266 z 24. októbra 2005 a postupom a rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 13 Co 288/05-151 zo 4. apríla 2006.

Zo sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou z 2. novembra 2000 v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 16 C 450/00 „*domáhal náhrady škody vo výške 7.901.801,- Sk a mesačnej renty vo výške 8.222,- Sk z titulu poškodenia zdravia, ku ktorému došlo dňa 11. 11. 1994 počas výkonu zdravotnej starostlivosti vykonávanej odporcom - Nemocnicou s poliklinikou Z.*

(...) úraz utrpel sťažovateľ počas zdravotníckeho výkonu rtg snímkovania na pracovisku odporcu. Pretože táto skutočnosť bola nesporná, t. j. k úrazu došlo počas zdravotníckeho výkonu sťažovateľ sa domáhal odškodnenia úrazu z titulu objektívnej zodpovednosti odporcu, a to viacnásobnej. (...) Napriek všetkým týmto zisteným príznakom (prasknutie lebky, pohmoždenie lebky, bolesti hlavy, zvracanie, bezvedomie, resuscitácia, syndróm plávajúcich bulb.) pracovníci odporcu – zdravotníckeho zariadenia síce sťažovateľovi nasadili lieky proti opuchu mozgu, avšak jeho stav nesledovali, čím došlo

*k (...) následnej komplikovanej operácii hlavy a následkom, ktoré pretrvávajú až dodnes.
(...)*

Sťažovateľ má za to, že došlo k opakovanej zodpovednosti odporcu za vzniknuté následky, pretože ten istý odporca bezprostredne po úraze vykonával, poskytoval zdravotnú starostlivosť, t. j. vykonával svoju prevádzkovú činnosť, ktorá zakladá objektívnu zodpovednosť...

(...) porušovatelia v 1. aj 2. rade žalobu zamietli konštatovali, že nejde o zodpovednosť objektívnu, ale zodpovednosť subjektívnu, kedy dôkazné bremeno je na strane sťažovateľa. Týmto postupom porušovateľov v 1. a 2. rade došlo k porušeniu základných práv sťažovateľa garantovaných Ústavou SR, a to nielen z dôvodu, že Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v konaní tak, aby zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov a súčasne zabezpečená aj výchova na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam spoluobčanov.

Sťažovateľ podal žalobu po tom, čo bol pozbavený spôsobilosti na právne úkony v celom rozsahu a nadobudlo právoplatnosť uznesenie o ustanovení opatrovníka.

(...) Vo veci sťažovateľa porušovateľ v 1. rade rozhodol dňa 24. 10. 2005 tak, že žalobu zamietol.

O podanom odvolaní rozhodol porušovateľ v 2. rade dňa 04. 04. 2006.

(...) postupom porušovateľa v 1. rade došlo k prietahom v konaní zapríčinených nečinnosťou v období od 11. 06. 2001 do 23. 09. 2002, a od 24. 09. 2003 do 18. 02. 2004, a od 25. 08. 2004 do 25. 04. 2005 a jeho nesprávnym procesným postupom v období od 28. 05. 2003 do 23. 09. 2003. Porušovatelia v 1. a 2. rade zapríčinili prietahy v konaní nesprávnym procesným postupom v období od 23. 09. 2002 do 10. 04. 2003 čím porušili právo sťažovateľa na súdnu a právnu ochranu spočívajúcu v tom, aby sa vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov, ktorá je garantovaná v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR.

Sťažovateľ sa touto sťažnosťou domáha i vyslovenia porušenia ďalšieho práva garantovaného v čl. 47 ods. 3 Ústavy SR, podľa ktorého sú všetky účastníci v konaní rovní, a každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi, alebo orgánmi verejnej moci od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom v spojení s čl. 12 ods. 1 a 2 Ústavy SR, podľa ktorého sú ľudia slobodní a rovní v

dôstojnosti a právach a tieto základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.

Porušovatelia v 1. a 2. rade porušili tieto základné práva sťažovateľa - právo rovnosti a právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi tým, že účelovo preniesli zodpovednosť na zistenie príčin úrazu na sťažovateľa, ktorý zjavne nemohol a to ani prostredníctvom opatrovníka, alebo právneho zástupcu zistiť príčinu vzniku poškodenia zdravia, túto nerovnosť a právnu pomoc v konaní pred súdmi porušovatelia v 1. a 2. rade zmarili i tým, že takmer celé 4 roky po podaní žaloby v rozpore so zákonmi - Občianskym súdnym poriadkom, vyvolávali prieťahy v konaní, predlžovali tak právnu neistotu sťažovateľa a nezákonným postupom i marili i možnosť získania i akýchkoľvek dôkazov a získanie podkladov pre spravodlivý súdny proces už aj z toho dôvodu, že prístroj, na ktorom došlo k úrazu, jeho dokumentácia i celé oddelenie odporcu bolo zrušené, a teda bolo zrejmé, že rekonštrukciu, doklady k prístrojom a podobne bude s odstupom času len veľmi obťažne získať, čo sa potvrdilo i v samotnom konaní.

Nerovnosť v konaní sťažovateľ vidí i v tom, že vôbec nebola vykonaná rekonštrukcia prípadu, ba Ústavný znalecký posudok bol vypracovaný výlučne z podkladov nachádzajúcich sa v súdnom spise, a pre účely vypracovania znaleckého posudku na „okolnosti“ vzniku úrazu, prípadne mechanizmu vzniku zranenia sťažovateľa bol vypočítaný výlučne sťažovateľ (ktorý trpí ťažkou duševnou poruchou a na úraz si nepamätá) a jeho matka ako zákonná opatrovníčka (ktorá sa o úraze dozvedela dodatočne), pričom o predvolaní sťažovateľa nebol upovedomený ani jeho právny zástupca. Porušenie zásady rovnosti a porušenia rovnosti práva pred súdmi spočíva i v tom, že z celého spisového materiálu nie je možné zistiť žiaden údaj o tom, aký konkrétny stroj bol použitý na výkon zdravotnej starostlivosti, či tento stroj nemal závady, či vôbec bol spôsobilý na prevádzku, či obsahoval predpísané ochranné prvky, ako vyzerala miestnosť, v ktorej došlo k úrazu, postavenie ostatných strojov, či ich rozostavenie zodpovedalo bezpečnostným predpisom, ale ani to, kde napríklad ležal sťažovateľ po páde, prípadne údaj o tom kde došlo k nárazu, pričom tieto okolnosti boli veľmi dôležité práve preto, že zranenie sťažovateľa bolo veľmi zvláštne (poškodenie čelovej, spánkovej, záhlavovej časti vpravo, vrátane prasknutia lebky i poškodenie a hematóm v ľavej časti hlavy).

Porušenie vyššie uvedených práv sťažovateľa spočíva i v tom, že porušovatelia

v 1. a 2. rade zamietli žalobu i v tej časti, v ktorej sa domáhal toho, že ten istý odporca bezprostredne po úraze neposkytol zdravotnú starostlivosť v súlade s výdobytkami vedy. Napriek všetkým zdravotným príznakom, ktoré signalizovali poškodenie mozgu nevykonával sústavné pozorovanie sťažovateľa napríklad na Jednotke intenzívnej starostlivosti a ťažký opuch mozgu bol zistený až v čase, keď sťažovateľ upadol opäť do bezvedomia, čím sa zjavne rozsah následkov neúmerne zvýšil.

Nezákonný a nesprávny postup porušovateľov v 1. a 2. rade mali za následok porušenie práv sťažovateľa garantovaných v čl. 47 ods. 3 Ústavy SR v spojení s čl. 12 ods. 1 a 2 Ústavy SR.

Porušovatelia porušili garantované právo sťažovateľa na ochranu zdravia i života tým, že nenariadili rekonštrukciu prípadu a účelovo preniesli zodpovednosť na sťažovateľa, hoci v predmetnom prípade práve opačný postup mal zabezpečiť práva sťažovateľa, lebo nikto iný v tomto konkrétnom prípade nemal dosah na zabezpečenie dôkazov ako odporca, pričom pokiaľ zo znaleckých posudkov i zo záznamu odporcu vyplynulo, že k úrazu a k poškodeniu zdravia sťažovateľa mohlo dôjsť i úderom hlavy do samotného prístroja, na ktorom bola vykonávaná zdravotná starostlivosť išlo o škodu, ktorá bola vyvolaná povahou prístroja aj keď takéto následky bežne takýto prístroj nevyvoláva. Podľa názoru sťažovateľa išlo jednoznačne o objektívnu zodpovednosť odporcu a fakt, že škoda bola spôsobená okolnosťami, ktorá má pôvod v povahe prístroja - úderom o statív, na ktorom je upevnená rentgenka, prípadne inej veci, ktoré sa pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti použili - pripustená možnosť pádu na snímkovací stôl bola znalcami predpokladaná a nesporne táto skutočnosť mala ísť na vrub odporcu. Tým, že porušovatelia nezistili skutočný stav veci, ba navyiac posúdili vec v rozpore s právnymi predpismi preniesli povinnosti a dôkazné bremeno na sťažovateľa, ktorý ich nemal šancu žiadnymi dostupnými prostriedkami získať porušili i právo sťažovateľa na ochranu zdravia podľa čl. 40 Ústavy SR v spojení s čl. 15 ods. 1 Ústavy SR, ktorý zaručuje právo na život, lebo predmetným úrazom nedošlo len k poškodeniu zdravia sťažovateľa, ale k vážnemu ohrozeniu jeho života.

V konaní, ktoré je napádané touto sťažnosťou došlo i k porušeniu práva sťažovateľa na nedotknuteľnosť osoby a porušenie jeho práva na ochranu ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti.

Porušovatelia tým, že porušili právo sťažovateľa na spravodlivý, nestranný a nezávislý súdny proces ako i tým, že nerozhodli v medziach zákonov, ktoré práva sťažovateľa garantované Ústavou SR vykonávajú ako i tým, že nesprávne právne posúdili vec, ba dokonca jednotlivé ustanovenia zákona, hlavne v časti objektívnej zodpovednosti ba tieto ustanovenia a ich výklad si účelovo prispôbili zasiahli i do práv sťažovateľa na nedotknuteľnosť osoby a porušenie jeho práva na ochranu ľudskej dôstojnosti, osobnej cti a dobrej povesti. Z priebehu celého konania bol zjavný postup porušovateľov, ktorí celé konanie smerovali v duchu toho, že sťažovateľ je ťažko fyzicky, ale hlavne psychicky postihnutou osobou a sťažovateľ a nikto iný z jeho strany nebude môcť získať žiadne dôkazy a podklady smerujúce k dodatočnému objasneniu okolností vzniku úrazu, a preto porušovatelia postupovali tak, ako je to zrejmé z obsahu spisu, pričom i objektívnu zodpovednosť hlavne porušovateľ v 2. rade vykladal nad rámec možného výkladu zákona tak, že existenciu príčinnej súvislosti medzi škodou a okolnosťami, ktoré majú pôvod v povahe prístroja musí preukázať sťažovateľ, ba dokonca, že musí preukázať i to, že v čase poškodenia zdravia bol prístroj v prevádzke.

Sťažovateľ sa domnieva, že tieto okolnosti boli potvrdené samotným odporcom, ktorý v hlásení o úraze sám tvrdí, že k úrazu došlo počas vykonávania rentgenového snímku a zrejmým pádom o prístroj samotný, alebo iný, ktorý sa nachádzal v blízkosti rentgenu, pričom je nesporné to, že k vzniku úrazu došlo práve v dôsledku povahy prístroja, alebo okolností, ktorá má pôvod v prevádzke, t. j. že vec, alebo prístroj mali takú povahu, alebo vyvolali také okolnosti, ktoré mali za následok poškodenie zdravia sťažovateľa. Výkladom, ktorý pripustili porušovatelia, a ktorý je zjavne nad rámec zákona je sťažovateľ v nerovnom postavení a konanie porušovateľov smeruje i k zásahu do jeho práv na nedotknuteľnosť osoby a práva na ľudskú dôstojnosť, osobnú česť, dobrú povesť a ochranu mena už aj z toho dôvodu, že každý a to aj osoba ako sťažovateľ, ktorá trpí ťažkými duševnými poruchami má toto právo garantované Ústavou SR a každý, ale hlavne súdy, ktoré sú garantami spravodlivého konania boli a sú práve tí, ktorých úlohou je zabezpečiť nedotknuteľnosť osoby a právo na ľudskú dôstojnosť, česť a podobne.

Týmto postupom porušovatelia ako je vyššie uvedené sa dopustili porušenia práva sťažovateľa na nedotknuteľnosť osoby, práva na ochranu ľudskej dôstojnosti, osobnej cti a dobrej povesti. Takisto sa sťažovatelia dopustili porušenia práv sťažovateľa, ktoré

spočívajú v tom, že vo veci nariadili znalecké dokazovanie, vyžiadali a doručili znalcom zdravotnú dokumentáciu sťažovateľa a to všetko bez osobitného súhlasu sťažovateľa, pričom zdravotnú dokumentáciu možno vyžiadať i súdom, prípadne ju doručiť inému len so súhlasom sťažovateľa, resp. jeho zákonného opatrovníka.

Sťažovateľ má za to, že konaním porušovateľov došlo k obmedzeniu jeho základných práv a slobôd, pričom práve súdy sú garantmi, ktoré majú dbať na podstatu, zmysel základných práv a slobôd, a preto sa sťažovateľ domáha, aby Ústavný súd SR rozhodol i o nemajetkovej ujme, ktorú sťažovateľ požaduje v sume 300.000,- Sk.

Ako vyplýva z vyššie uvedeného touto sťažnosťou podanou v zmysle čl. 127 ods. 1 Ústavy SR sťažovateľ sa domáha vyslovenia, že postupom porušovateľov v 1. a 2. rade boli porušené jeho práva garantované Ústavou SR a žiada, aby Ústavný súd SR po zhodnotení listinných dôkazov, prípadne po vykonaní ďalších dôkazov vydal tento nález

1. Práva sťažovateľa M. H. v konaní a rozhodnutiami porušovateľa v 1. rade Okresného súdu Zvolen sp. zn. 16 C 450/00 zo dňa 24. 10. 2005, porušovateľa v 2. rade Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 13 Co 288/05 zo dňa 04. 04. 2006

- domáhať sa svojho práva, verejne prerokovať vec bez zbytočných prietahov, v jeho prítomnosti vrátane možnosti vyjadriť sa k všetkým vykonaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR

- domáhať sa zákonom ustanoveným spôsobom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR

- ktorým je zaručená sloboda a rovnosť v dôstojnosti i v právach podľa čl. 12 ods. 1 a 2 v spojení s čl. 47 ods. 3 Ústavy SR

- na ochranu zdravia podľa čl. 40 Ústavy SR v spojení s právom na život podľa čl. 15 ods. 1 Ústavy SR

- na nedotknuteľnosť osoby podľa čl. 16 ods. 1 Ústavy SR a ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a ochrany mena podľa čl. 19 ods. 1 Ústavy SR boli porušené“.

Rozsudok súdu prvého stupňa sp. zn. 16 C 450/00 zo dňa 24. októbra 2005 v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu sp. zn. 13 Co 288/05 zo dňa 4. apríla 2006 nadobudli právoplatnosť 28. apríla 2006.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne

neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom konania pred ústavným súdom je tvrdenie sťažovateľa, že postupom a rozsudkom okresného súdu č. k. 16 C 450/00-266 z 24. októbra 2005 a postupom rozsudkom krajského súdu č. k. 13 Co 288/05-151 zo 4. apríla 2006 došlo k porušeniu jeho práva na slobodu a rovnosť v dôstojnosti i právach zaručeného v čl. 12 ods. 1 ústavy v spojení s porušením základného práva na rovnosť v konaní zaručeného v čl. 47 ods. 3 ústavy, základného práva na nedotknuteľnosť osoby zaručeného v čl. 16 ods. 1 ústavy, základného práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a ochrany mena zaručeného v čl. 19 ods. 1 ústavy, základného práva na ochranu zdravia zaručeného v čl. 40 ústavy v spojení s porušením základného práva na život zaručeného v čl. 15 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

1. Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že v obsahu predmetnej ústavnej sťažnosti sťažovateľa, ktorý bol kvalifikovane právne zastúpený, nie sú uvedené žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré by umožnili ústavnému súdu posúdiť že „konaním porušovateľov“, teda namietaným postupom a rozhodnutiami okresného súdu a krajského súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na slobodu a rovnosť v dôstojnosti i právach zaručeného v čl. 12 ods. 1 ústavy, základného práva na nedotknuteľnosť osoby zaručeného v čl. 16 ods. 1 ústavy, základného práva na ochranu zdravia zaručeného v čl. 40 ústavy v spojení s porušením základného práva na život zaručeného v čl. 15 ods. 1 ústavy. Ani tvrdenie sťažovateľa, že „porušovatelia“ porušili jeho uvedené základné práva „tým, že nenariadili rekonštrukciu prípadu a účelovo preniesli zodpovednosť na sťažovateľa“, bez akýchkoľvek náznakov o jej súvislosti so skutkovým stavom uvedeným v sťažnosti alebo o jej aplikácii na prípad sťažovateľa neumožňuje zistiť ústavne relevantnú (priamu) súvislosť medzi namietaným porušením označených základných práv sťažovateľa a napadnutým postupom a rozhodnutiami všeobecných súdov.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej (mutatis mutandis rozhodnutie sp. zn. III. ÚS 138/02 a v ňom citovaná ďalšia judikatúra).

Z týchto dôvodov bolo potrebné v tejto časti (teda vo vzťahu k napadnutému čl. 12 ods. 1, čl. 16 ods. 1, čl. 40 a k čl. 15 ods. 1 ústavy) predmetnú sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

2. Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva sťažovateľa na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a ochrany mena zaručeného v čl. 19 ods. 1 ústavy, ústavný súd poukazuje na to, že z citovaného čl. 127 ústavy vyplýva, že ústava rozdeľuje ústavnú ochranu základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany týmto právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy).

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Ústavný súd konštatuje, že vo vzťahu k prípadnému porušeniu základného práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a ochrany mena sťažovateľ mal napr. podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka účinné a dostupné právne prostriedky nápravy, ktoré však podľa obsahu tejto ústavnej sťažnosti nevyčerpal, preto bolo potrebné

jeho sťažnosť v tejto časti odmietnuť pre neprípustnosť podľa 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

3. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na rovnosť v konaní zaručeného v čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 48 ods. 2 ústavy postupom a rozsudkom okresného súdu č. k. 16 C 450/00-266 a postupom rozsudkom krajského súdu č. k. 13 Co 288/05-151.

3.1 Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetnou sťažnosťou sťažovateľ napadol postup a rozhodnutie okresného súdu, ako aj postup a rozhodnutie krajského súdu. Avšak vzhľadom na princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd nemá právomoc preskúmať postup a rozhodnutie okresného súdu, pretože jeho postup a rozhodnutie preskúmal v dôsledku odvolania sťažovateľa krajský súd. Z tohto dôvodu bolo potrebné sťažnosť v tejto časti (teda vo vzťahu k okresnému súdu) odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

3.2 Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd pripomína, že podľa svojej ustálenej judikatúry nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

Ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov a že jeho

úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 13/01).

Otázka posúdenia odvolania je predovšetkým otázkou zákonnosti a jej riešenie samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa (mutatis mutandis IV. ÚS 35/02). Z obsahu sťažnosti vyplýva, že jej podstatou je nesúhlas sťažovateľa so skutkovým právnym názorom krajského súdu vysloveným v napadnutom rozhodnutí č. k. 13 Co 288/05-151.

Z odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu okrem iného vyplýva, že:

«V konaní bolo nepochybne preukázané, že dňa 11. 11. 1994 asi okolo 07.10 h utrpel žalobca v RTG miestnosti ťažký úraz hlavy, následkom ktorého došlo u neho v oblasti pravej spánkovej kosti k prasknutiu lebky, k pohmoždeniu temenného laloka mozgu v pravo, povrchovému pohmoždeniu na báze čelového laloka vľavo, pohmoždeniu pravej spánkovo-záhlavovej oblasti hlavy, otrasu mozgu, subdurálnemu krvácaniu a rozsiahlemu epidurálnemu krvácaniu do mozgu. V dôsledku úrazu nastali u žalobcu trvalé následky (vážne mozgové a duševné poruchy organická porucha osobnosti ťažkého stupňa, traumatická porucha oko ohybných nervov a svalov, poruchy zorného poľa očí, poúrazová hemiparéza). K úrazu došlo v čase, keď mali byť žalobcovi robené RTG pľúc postojacky. V čase, keď laborant odišiel do druhej miestnosti, aby odsnímkoval žalobcu, žalobca odpadol, pričom sa udrhel hlavou o podlahu alebo statív, na ktorom je upevnená röntgenka, prípadne o snímkovanie stôl... U žalobcu išlo o tupý úraz hlavy a nedošlo k poraneniu v dôsledku nárazu hlavy o niektorú hranu transformátora. Znalec uviedol, že nedošlo k zraneniu ani v dôsledku vady použitého prístroja, ani následkom okolností, ktoré majú svoj pôvod v povahe RTG prístroja. Bezprostrednou príčinou pádu žalobcu bol ortostatický kolaps, čo je pomerne náhla kvantitatívna porucha vedomia u človeka vo vertikálnej polohe v stoji s následným pádom...

Rozsudkom Okresného súdu vo Zvolene číslo konania NC/218/00-30 zo dňa 24. 07. 2000 bol žalobca pozbavený spôsobilosti na právne úkony v celom rozsahu a uznesením zo dňa 11. 09. 2000 mu bola za opatrovníčku ustanovená matka M. H.

Žalobca prostredníctvom svojej právnej zástupkyne uvádzal, že zodpovednosť žalovaného je daná podľa ustanovení § 420a OZ a § 421a OZ.

V priebehu konania žalobca tiež naznačoval, že po úraze žalobcovi nebola ihneď poskytnutá zdravotná pomoc tak, ako to umožňuje súčasný rozvoj lekárskej vedy a stav poznania medicíny, z čoho by vyplývalo, že pomoc žalobcovi bola poskytnutá non lege artis. Treba uviesť, že v prípade preukázania tvrdenia o neposkytnutí pomoci lege artis je daná zodpovednosť žalovaného podľa § 420 OZ a žalobca musí preukázať nielen zavinenie žalovaného, ale najmä príčinnú súvislosť medzi zavineným konaním a vážnym zdravotným následkom, ktorý nastal. Nestačí iba tvrdiť, že pomoc bola poskytnutá non lege artis, ale treba preukázať, že pri pomoci lege artis by nenastali následky poškodenia zdravia, v rozsahu odškodniteľnosti.

Vzhľadom k tomu, že OSP v súčasnej podobe v sporovom konaní je v prevažnej miere kontradiktórnym, je povinnosťou toho ktorého účastníka skutkovej nie len niečo iba tvrdiť, ale toto aj preukázať. Účastník teda musí navrhnúť dôkazy, ktoré podporia jeho tvrdenia.

Takýmto dôkazom nepochybne by mohlo byť znalecké dokazovanie, ktoré by preukázalo, či vážne zdravotné následky u žalobcu nastali v dôsledku pomoci non lege artis. Treba však uviesť, že v konaní pred súdom prvého stupňa žalobca dôkaz v tomto smere nenavrhol vykonať. I keď znalecký posudok bol podaný, proti tomuto nenamietal a nenavrhoval ho doplniť.

Takto zamerané dokazovanie nebolo navrhnuté ani počas odvolacieho konania. Postupu v smere by ale bránila prekážka vyplývajúca z ustanovenia § 120 ods. 4 OSP. Na pojednávaní pred okresným súdom dňa 19. 10. 2005 došlo k riadnemu poučeniu podľa tohto zákonného ustanovenia a právna zástupkyňa, ktorá bola na pojednávaní prítomná, uviedla, že nemá ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania.

Z hľadiska § 420 OZ a prípadného postupu non lege artis zo strany žalovaného v odvolacom konaní preto nemohlo dôjsť k reparácii rozsudku okresného súdu.

Žalobca prostredníctvom svojej právnej zástupkyne v priebehu celého konania poukazoval, že zodpovednosť žalovaného je daná jednak podľa § 420a ako aj § 421a OZ. Treba prisvedčiť žalobcovi, že tieto ustanovenia upravujú zodpovednosť objektívnu, pričom v zmysle ustanovenia § 421a ods. 1 OZ sa dokonca zbavenie zodpovednosti vylučuje.

Napriek objektívnej zodpovednosti však žalobca musí preukázať, že došlo k naplneniu skutkovej podstaty predpokladanej týmito ustanoveniami. Pokiaľ ide o zodpovednosť podľa § 420a OZ, o škodu musí byť spôsobená prevádzkovou činnosťou. Škoda spôsobená prevádzkovou činnosťou [ods. 2 písm. a)] je spôsobená „činnosťou, ktorá má prevádzkovú povahu, alebo vecou použitou pri činnosti“.

Žalobca by teda musel preukázať, že k poškodeniu zdravia došlo v priebehu prevádzkovej činnosti prístroja a táto prevádzková činnosť mala priamy súvis s poškodením zdravia. Inými slovami povedané, v tomto prípade by muselo byť preukázané, že žalobca utrpel úraz hlavy v dôsledku toho, že röntgen bol v prevádzke.

Ak škoda vznikla „vecou použitou pri činnosti“, Zákon tu však nehovorí, že ku škode došlo vecou, ktorá sa pri činnosti používa, vec musí byť použitá v okamžiku činnosti prevádzky, teda v okamihu vykonávania prevádzkového úkonu. Iba škoda, ktorá vznikla pri naplnení takéhoto skutkového stavu je tou škodou, za ktorú objektívne zodpovedá osoba pri prevádzkovej činnosti. Zodpovednosť podľa skutkovej podstaty prevádzkovej činnosti nezahrňuje teda akúkoľvek prítomnosť na prevádzke. Zodpovednosť nie je daná za škodu, ktorú utrpí poškodený v čase zdržiavania sa v miestnosti, kde sa prevádzka vykonáva alebo predmetom, ktorý sa pri prevádzkovej činnosti síce bežne používa, ale pri škodnej udalosti bolo mimo prevádzkovej činnosti.

Žalobca nepreukázal, že ku škode došlo pri naplnení skutkovej podstaty § 420a OZ.

Ustanovenie § 421a ods. 1 OZ uvádza „každý zodpovedá aj za škodu spôsobenú okolnosťami, ktoré majú pôvod v povahe prístroja alebo inej veci, ktoré sa pri plnení záväzku použili. Tejto zodpovednosti sa nemôže zbaviť.“

Aby zodpovednosť podľa tohto zákonného ustanovenia bola daná, musí byť preukázané, že škoda bola spôsobená okolnosťami, ktoré majú pôvod v povahe prístroja alebo inej veci, ktoré sa pri záväzku použili.

Vyjadrenie, „ktoré sa pri plnení záväzku použili“ znamená, že ak je škoda spôsobená prístrojom mimo plnenia záväzku nie je škodou podľa ustanovenie § 421a OZ. Ak bola škoda spôsobená povahou prístroja mimo plnenia záväzku, nie je škodou podľa § 421a OZ. Samotné röntgenovanie síce zahŕňa v sebe aj rôzne prípravné úkony (napr. vstup do kabínky, úprava polohy tela smerom k snímaču a pod.), ale k okolnostiam, ktoré majú pôvod v povahe prístroja alebo inej veci, musí pristúpiť skutočnosť, že sa prístroj v

momente záväzku používa, teda v konkrétnom prípade ide o samotnú činnosť röntgenologického prístroja. Nemožno teda tvrdiť, že osoba, ktorá vstúpi do röntgenologickej miestnosti, hoci za účelom röntgenovania, a spadne zo subjektívnych dôvodov a utrpí úraz nárazom na röntgenologické zariadenie, je odškodniteľná podľa § 421a OZ.

Predpoklady zodpovednostného vzťahu musí preukázať účastník. Sú nimi:

- existencia okolností, ktoré majú pôvod v povahe prístroja alebo veci, ktoré boli použité pri plnení záväzku,
- vznik škody,
- existencia príčinnej súvislosti medzi škodou a uvedenými okolnosťami.

Existenciu príčinnej súvislosti medzi škodou a uvedenými okolnosťami musí jednoznačne preukázať účastník, v tomto prípade žalobca. Žalobca však túto príčinnú súvislosť nepreukázal. Zo znaleckého dokazovania vyplynulo, že príčinou pádu žalobcu bol ortostatický kolaps. To, že sa žalobca zranil nárazom hlavy na podlahu alebo na nehranatú časť prístroja zodpovednosť ešte nezakladá.

Zákon síce poskytuje pacientom zvýšenú ochranu (na čo správne poukazuje aj žalobca prostredníctvom svojej právnej zástupkyne), ale táto zvýšená ochrana nespočíva v zodpovednosti za výsledok pri akomkoľvek konaní, ale iba za výsledok, ktorý nastáva pri konaní (alebo nekonaní) určitým vopred vyžadovaným spôsobom. Hoci u žalobcu ide o závažný následok, ani závažný následok automaticky nezakladá nárok na odškodnenie. Odvolací súd rozsudok okresného súdu potvrdil.»

Podľa názoru ústavného súdu právny názor krajského súdu o zodpovednosti v daných súvislostiach za škodu, o dôkaznom bremene a pod., v danej veci je zdôvodnený vyčerpávajúcim spôsobom, krajský súd na zásadné námietky sťažovateľa zaujal stanovisko, a preto aj ústavný súd ho považuje za ústavne relevantný. V citovanej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajský súd dostatočným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré bolo potrebné odvolanie sťažovateľa považovať za neodôvodnené a napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdiť.

V každom prípade tento postup krajského súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľa nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným už ani preto, že ústavný súd nie je opravným súdom právnych názorov krajského súdu. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci krajského súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecnými súdmi, ktoré sú „pánom zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor krajského súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, a teda ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad krajským súdom takéto nedostatky nevykazuje, a preto bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

4. Sťažovateľ namietal aj porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu garantovaného v čl. 46 ods. 1 ústavy. Ústavný súd konštatuje, že zo skutočností, ktoré sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, nevyplýva žiadna možnosť porušenia uvedeného základného práva, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, a sťažovateľ, ktorý je v konaní pred ústavným súdom zastúpený advokátom, teda kvalifikovaným právnym zástupcom, neuviedol žiadne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali záver o porušení jeho práva na súdnu ochranu. Sťažovateľovi súdy neodopreli spravodlivosť, ibaže jeho žalobnému návrhu v danom prípade nevyhoveli. Ústavou zaručené právo na súdnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy pritom neznamená právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom a nemožno ho ani účelovo chápať tak, že jeho naplnením je vyhovieť všetkým procesným návrhom účastníka konania (napr. II. ÚS 4/94, I. ÚS 8/96). Preto bolo potrebné sťažnosť aj v tejto časti odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

5. Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 450/00 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Co 288/05.

Z obsahu sťažnosti jednoznačne vyplýva, že v čase jej doručenia ústavnému súdu (28. júna 2006) tvrdené porušovanie označeného základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v označených konaniach okresného súdu a krajského súdu už netrvalo. Rozsudok okresného súdu č. k. 16 C 450/00-266 z 24. októbra 2005, v spojení s rozsudkom krajského súdu č. k. 13 Co 288/05-151 zo 4. apríla 2006 nadobudol právoplatnosť 28. apríla 2006.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 77/02, II. ÚS 55/02) ochrana základného práva vrátane základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sa poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušenie základného práva ešte trvalo. Podľa tvrdenia sťažovateľa obsiahnutého v sťažnosti však o takýto prípad v danej veci nejde.

Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť aj v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa čl. 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody a skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júla 2006